

de Angstelkroniek

Jaargang 2019 - Najaarseditie

Nr. 52

Inhoudsopgave:

Pagina 3

125 jaar Abcouder IJclub
(deel 1)

Pagina 13

Meester Dokkum

Pagina 19

Vinkeveen, een gemeente
in opbouw (deel 1)

Pagina 23

Een "daagje uit"

125 jaar Abcouder IJclub Deel 1 (1895-1974),

De Abcouder IJclub heeft een lange, rijke historie. Aan de hand van de mondelinge verhalen en notulen van de vereniging hebben wij een mooi document weten te schrijven over de 125 jarige geschiedenis van de jubilerende IJclub.

Lees verder op pagina 3

De Angstelkroniek is een uitgave van de Historische Kring Abcoude-Baambrugge en verschijnt twee maal per jaar.

Contributie:

Lidmaatschap € 15,- per jaar

Losse nummers € 5,-

Rabobank NL79RABO 03005 529 39

ISSN: 1569-6146

ANBI nr. 59189

Redactiesecretariaat en eindredactie:

Historische Kring Abcoude-Baambrugge

Hollandse Kade 22

1391 JD Abcoude

historischekringabcbaam@gmail.com

Grafische realisatie:

Jeroen Bohlken

www.historischekringabcoude-baambrugge.nl
www.facebook.com/historischekringabcoudebaambrugge

Voorwoord van de voorzitter van de Historische Kring Abcoude en Baambrugge

Terugkijkend op de periode achter ons denk ik met een uiterst tevreden gevoel terug aan de voorjaarsvergadering waarin de Algemene Ledenvergadering was geagendeerd. Zowel de financiële stukken als de verslagen werden zonder problemen goedgekeurd. Waarbij nogmaals dank aan de penningmeester.

Daarna werd een geweldige lezing verzorgd door Jo Blom van onze zustervereniging Oud-Duivendrecht. Deze historica wist op een boeiende wijze de Koninklijke karakters van het huis van Oranje in kwaliteit en karikatuur weer te geven. Zij kreeg na afloop een groot applaus van de aanwezigen. Mocht u verhinderd zijn geweest, dan heeft u iets unieks gemist.

Vervolgens is nog vermeldenswaardig het jaarlijkse uitje van 14 september 2019.

Met een gezelschap van 44 mensen werden wij per touringcar vervoerd naar Haarzuilens om daar het prachtige kasteel te bezoeken. Maar eerst natuurlijk bij aankomst koffie met gebak. Daarna kregen wij een rondleiding en uitleg over de historie van het Kasteel. Vervolgens bracht de bus ons naar Maarssen waar wij aan boord gingen van een rondvaartboot. Aan boord werd een goed verzorgde lunch geserveerd. Met een goed gevulde maag liet de schipper ons de mooie plekjes langs de Vecht zien. Bij Nieuwersluis draaide de boot om weer veilig in Maarssen aan te komen. Alles bij elkaar een heel

geslaagde dag, waarbij wij de hoop uitspreken dat volgend jaar de laatste lege plekken in de bus ook gevuld kunnen worden.

Ik wil u ook vast een voorproefje meegeven wat ons volgend jaar te wachten staat.

Het zal u niet zijn ontgaan dat dan 75 jaar bevrijding van de Tweede Wereldoorlog wordt gevierd. De gemeente De Ronde Venen is in samenwerking met een werkgroep heel actief met het organiseren van een aantal activiteiten in het kader van 75 jaar bevrijding. Ook werken de Historische Vereniging "de Proosdijlanden" uit Mijdrecht en de Historische Kring Abcoude en Baambrugge samen bij het uitbrengen van twee gemeenschappelijke Kronieken met als thema: Nederland 75 jaar geleden bevrijd. Tevens brengen beide historische verenigingen in samenwerking met de gemeente medio maart 2020 een huis-aan-huiskrant uit, waarin uit alle acht kernen verhalen worden opgenomen uit de Tweede Wereldoorlog. Deze eerste unieke samenwerking zal mogelijk in 2020 een verdere uitwerking krijgen.

Rest mij nog uit te spreken, dat ik u hoop te ontmoeten op de Najaarslezing op 11 december 2019. Het programma vindt u elders in dit blad.

Dick Kok

In memoriam

In de voorjaarseditie van de Angstelkroniek 2019 meldde ik u, dat onze secretaris, Christine Leijenaar-Trenning, ernstig ziek was geworden. Wij hadden toen al grote zorgen over haar gezondheid. Helaas is Christine op 23 mei 2019 overleden.

Zij is nog verhuisd naar haar nieuwe appartement aan het Abcoudermeer. Zij had zich hier erg op verheugd. Helaas heeft zij hier maar een maand mogen wonen.

Voor de Historische Vereniging is zij van grote waarde geweest. Als enige vrouw in het bestuur had zij een grote betrokkenheid. Het agenderen en notuleren van vergaderingen deed zij met

uiterste accuratesse. Ook het mede-organiseren van het jaarlijkse uitje had haar aandacht. Dit moest tot in de puntjes verzorgd zijn.

Ook hield zij van gezelligheid. Even een biertje na afloop van de vergadering drinken en bijpraten. Met name had zij altijd veel belangstelling in mijn bestuurlijke en ambtelijke periode. Zij had die betrokkenheid, omdat zij in haar werkzame leven secretaresse was geweest van een wethouder in Amsterdam.

Christine, de Historische Kring mist je heel erg. Dat je mogen rusten in vrede.

Dick Kok, voorzitter

Wedstrijd baan op het Abcoudermeer in de strenge winter van het seizoen 1962/1963

Deel 1 (1895-1974), 125 jaar Abcouder IJclub

De Abcouder IJclub heeft een lange, rijke historie. Aan de hand van de mondelinge verhalen en notulen van de vereniging, wordt onderstaand een poging gedaan het verleden te reconstrueren.

Burgemeester Doude van Troostwijk als schaatsvader van de Abcouder IJclub

Op 15 januari 1895 werd den volke van Abcoude door de dorpsomroeper bij bekkenslag bekend gemaakt, dat de heer C.J. Doude van Troostwijk, burgemeester van Abcoude-Baambrugge (van 1893-1903) en Abcoude-Proostdij, allen die belang stelden in de oprichting van een ijsclub uitnodigde tot een voorlopige bespreking 's avonds te 20.00 uur in café "De Wakende Haan". Velen gaven aan deze uitnodiging gehoor. Het was wel laat in de tijd, maar met vereende krachten moest het mogelijk zijn om nog wat te bereiken. De contributie moest zo laag mogelijk gehouden worden, zodat niemand zich behoefde te laten afschrikken. Er moest een afgesloten ijsbaan aangelegd worden, die voor ieder toegankelijk was, zelfs voor mensen die geen contributie konden betalen. Na de rondvraag was ieder het eens met de voorstellen van de burgemeester en werd in principe tot de oprichting van de ijsclub

besloten. Zo werd er onmiddellijk overgegaan tot de verkiezing van een bestuur. Als voorzitter werd burgemeester Doude van Troostwijk gekozen. Secretaris werd huisarts W.H. Koomans en penningmeester de heer W.H. Willems. Als leden van bestuur werden gekozen de heren D. Vermolen, C. Jongkind, J. Brouwer en W. Koekenbier. De jaarlijkse contributie werd gesteld op fl. 1,00 per seizoen. Het hoofddoel van de vereniging bestond uit het aanleggen van goed berijdbare banen, waardoor aan vele handen werk verschaft zou worden. De samenstelling van het reglement werd aan het bestuur overgelaten. Zo nodig zou men zich met het bestuur der vroegere Abcouder IJclub in verbinding stellen, omtrent de eigendommen van deze opgeheven ijsclub. De leden van het bestuur droegen als kenteken een zilveren schaats met blauw en witte strik. De baancommissarissen droegen alleen een strik. Verder werd er besloten om op 5 februari 1895 met het vroegere bestuur een vergadering te beleggen en te bespreken of het mogelijk was om een groot ijsfeest te organiseren op het Abcoudermeer. De meerderheid was voor een hardrijderij met paard en arrenslede.

Arrenslweedstrijd op het Abcoudermeer met een van de prijswinnaars

Groot Ijsfeest op het Abcoudermeer

Op 12 februari 1895 werd dat grote Ijsfeest op het Abcoudermeer gehouden. Als prijzen waren er kunstschaten ingezet, o.a. een pendule en een gouden Willem III van fl. 10,00. Het moet in deze periode wel een strenge winter geweest zijn, als men met arrensleden op het Abcoudermeer reed.

Notulen worden goedgekeurd

Op 29 maart 1895 werden de eerste notulen goedgekeurd en het voorstel ter tafel gebracht om de eigendommen van de vroegere ijsclub over te nemen. Aan de rechthebbende werd fl. 1,00 uitgekeerd. Het overgenomen materiaal bestond uit zwierstokken, vlaggenstokken, vlaggen, touw en een ringsteekpaal. Er werd besloten om contact op te nemen met de KNSB en men bezocht de jaarvergadering daarvan te 's-Hertogenbosch. Er waren daar meerdere ijsclubs aanwezig, zoals Kralingen, Groningen, 's-Hertogenbosch, Zwolle, Abcoude, Loenen aan de Vecht, Amsterdam, Haarlem, Utrecht en Tilburg. De KNSB telde op deze vergadering 30 leden en 130 donateurs.

Eerste stap in de richting van samenwerking

De Abcouder IJscub zocht contact met Ouderkerk aan de Amstel voor het uitzetten van banen. Dit was de eerste stap in de richting van samenwerking voor het organiseren van schaatstoertochten. Op 8 januari 1896 was er een vergadering in de voor deze gelegenheid prachtig versierde Kegelbaan van de Wakende Haan. Tevens was er een tentoonstelling van eigendommen van de Abcouder IJscub. Voorts werd er op deze vergadering een feestcomité opgericht voor het geval het ging vriezen. Hierin werden gekozen; de heren A. Griffioen, Jac. V. Schaick, S. Brouwer, J. v.d. Berg, J. Koekenbier en B. v. Oostrom. Helaas liet de winter het afweten. Op 26 november 1896 werd er in de vergadering een brief voorgelezen die afkomstig was van Ouderkerk aan de Amstel met de vraag of de Abcouder IJscub wilde bijdragen aan de kosten voor het plaatsen van een schot in de Waver bij de waterkering van het stoomgemaal. Dit om de stroming tegen te gaan zodat het ijs sneller sterk werd. De samenwerking kreeg steeds

Ijstoerisme op de Angstel bij 't Meerhuis

wat meer gestalte. Er werd een lijst van baanvegers samengesteld die voor een daggeld de banen moesten vegen. Er mocht maar één persoon uit één gezin werken voor dit daggeld.

KNSB Eindwedstrijd op het Abcoudermeer

Op 29 oktober 1897 is er een afgevaardigde van de KNSB op de vergadering aanwezig om de Abcouder IJscub de voorkeur te geven de eindwedstrijd van de proefwedstrijden op het Abcoudermeer te organiseren. In het jaar 1898 is er heel wat vergaderd over deze KNSB wedstrijden. Hieruit blijkt dat het Abcoudermeer in die tijd al een belangrijke rol speelde in de schaatssport. Tevens werd er ook heel wat af vergaderd voor het organiseren van een ijsfeest ter gelegenheid van het tien jarig jubileum. De 'oorspronkelijke' Abcouder IJscub bestond dus al in 1888. Dit blijkt ook wel uit de overleverings verhalen van het oud bestuurslid Nol Vermolen, de timmerman. Zijn vader vertelde hem dat bij de bouw van het Fort Abcoude de arbeiders uit Groningen en Friesland meededen aan wedstrijden op het Abcoudermeer. Er werd toen gereden voor spek en bonen. Deze arbeiders sliepen onder erbarmelijke omstandigheden in houten wagens die langs de Molenweg stonden. Voor deze KNSB Eindwedstrijd werd onder de plaatselijke aannemers een open inschrijving gehouden om een bestek te maken voor het benodigde voorgeschreven materiaal dat nodig was. Er was dan ook een keurig omschreven begroting waarin opgenomen wat er zoal nodig was in die tijd om een baan af te zetten. (Zo was er discussie over 1800 meter prikkeldraad ad fl. 40,00, 1600 meter gewoon draad ad fl. 25,00, 112 lange palen voor de buitenbaan ad fl. 112,00, 35 lange palen voor de binnenbaan fl. 35,00, 75 korte palen fl. 40,00, 25 lange palen fl. 25,00, 75 korte palen fl. 15,00, 500 meter touw en latten fl. 15,00, krammen fl. 5,00, arbeid 10 man á fl. 1,50 fl. 15,00, huur voor 50 vlaggenstokken fl. 10,00, bindtouw fl. 10,00, arbeidsloon fl. 75,00, landmeter fl. 10,00, politie fl. 15,00, advertentiekosten fl. 15,00, harrijderstent fl. 40,00 en het drukken van de entreekaarten fl. 5,00. Totaal een bedrag van fl. 507,00. Dit was voor die tijd een grote

Ijspret op het Abcoudermeer bij 't Meerhuis

uitgave voor het organiseren van deze KNSB Eindwedstrijden. Op de vergadering in 1899 hadden er vijf aannemers ingeschreven. Dit waren Joh. Rentink fl. 497,00, V de Vecht fl. 416,00, Wassink fl. 415,50, J. Leurs fl. 415,00 en Koster fl. 399,00. Op 26 oktober 1899 kreeg de secretaris de opdracht om aan de KNSB kenbaar te maken, dat alle leden van het bestuur in verband met de hoge kosten afzagen van het organiseren van de eindwedstrijden op het Abcoudermeer.

Ook toen waren er periodes zonder beschaatsbaar ijs

Op de vergadering van 23 november 1900 telde de vereniging 127 leden en was er een batig saldo van fl. 342,25 in kas. Op 14 november 1901 werd besloten om bij sterk ijs een schot te plaatsen in het Gein. De notulen geven aan dat er geen beschaatsbaar ijs was in dat jaar. In 1903 bedankte burgemeester Doude van Troostwijk als voorzitter. Hij werd opgevolgd door burgemeester W.B. Sandberg en hiermee had de ijsclub weer een burgemeester als schaatsvader. In deze vergadering werd er ook gestemd of het wel zin had om aangesloten te blijven bij de KNSB. Het voorstel om afscheid te nemen werd met tien tegen zeven stemmen verworpen. In 1904 werden er twee handijsschaven aangeschaft. Deze zijn nog steeds in het bezit van de ijsclub.

Ministeriële vergunning om te mogen schaatsen op de Fortgracht

De fortgracht als onderdeel van de Stelling van Amsterdam had een militaire bestemming en de

Abcouder Ijsclub wilde bij sterk ijs daar graag gebruik van maken. In 1905 krijgt de Abcouder Ijsclub een officiële ministeriële vergunning om te mogen schaatsen op de Fortgracht. De geleverde soldaten op het Fort Abcoude hadden altijd een extra verzetje als er ijs was en deden mee aan wedstrijden op het Abcoudermeer. De verstandhouding was dus prima. Tot op dit moment maakt de ijsclub nog steeds gebruik van de fortgracht als ijsbaan, dat is inmiddels dus al 115 jaar.

Abcouder Ijsclub sluit zich in 1908 aan bij de Stichtsche Ijsbond

Door zich als ijsclub aan te sluiten bij de Stichtsche Ijsbond, (opgericht in 1907 te Utrecht) kreeg men een betere aansluiting op de regio en werden een paar keer bondstochten georganiseerd. Ook probeerde men vaarverboden in te stellen, maar dat lukte niet erg. Enkele burgemeesters

Winterbeeld van de Angstel ter hoogte van het Amsterdams Koffiehuis

Abcoude Ijsbaan bij 't Meerhuis

namen het zelfs op in de politieverordening. De Stichtse Ijsbond heeft 15 jaar bestaan. In de ledenvergadering kwam de heer Lustenhouwer met de vraag of de ijsclub de baan wilde vegen van café De Vink tot aan de molen van Verdonk, hij was van mening dat dit stuk op het Gein niet goed verzorgd werd. De heer Jan Trouw vond dat het geld dat doordeweeks aan de baanvegers uitgegeven werd, weggegooid geld was. Maar wel was hij van mening dat de baan op zondag schoon moest zijn voor het schaatstoerisme. In 1912 bedankte burgemeester W.B. Sandberg als voorzitter. Dr. Moinat opende de vergadering als tijdelijke voorzitter. D. Vermolen, als spil van de Abcouder Ijsclub, gaf te kennen dat hij 60 jaar was geworden en het bijltje erbij neergooide.

Abcouder Ijsclub zit goed bij kas

In de algemene ledenvergadering van 1913 had de Abcouder Ijsclub fl. 700,00 in kas en

dat was voor die tijd een groot bedrag. De nieuwe voorzitter werd burgemeester Baron van Tuyll van Serooskerken en hiermee had de ijsclub weer een burgemeester als schaatsvader. Tijdens de vergadering gaven vele leden aan te willen bedanken voor het lidmaatschap van de Nederlandse Schaatsbond en de Stichtse Ijsbond (Men was het niet eens met het beleid). Op 12 december 1916 heeft na een klacht van de Abcouder Ijsclub, de directeur van de melkfabriek te Uithoorn zijn schippers opdracht gegeven, dat zij het Abcoudermeer niet meer mochten doorkruisen. Zij moesten bij vriezend weer de kanten aanhouden om de melkfabriek die toen aan het Abcoudermeer lag te bereiken. In 1917 werd burgemeester de Beaufort gekozen tot voorzitter en was dit de vierde schaatsvader van de ijsclub.

1917 arrensleewedstrijden op het Abcoudermeer

Op 3 februari 1917 waren er arrensleewedstrijden op het Abcoudermeer en dit betekende dat het een strenge winter was. Over deze wedstrijden wordt er weinig vermeld in de notulen. In 1919 lag de ijsclub weer overhoop met de Nederlandse Schaatsbond. Met 6 stemmen voor en 4 tegen werd er uiteindelijk toch besloten om uit de bond te stappen, wel bleef men lid van de Stichtse Ijsbond. Op 7 december sprak de penningmeester zijn ongerustheid uit over de vele opzeggingen van leden. Dit kwam door de ijsloze winters in die periode. Een paar dagen na deze vergadering waren alle wateren bevroren, doch enkele dagen hierna weer ontdooid. De voorzitter stelde

Koek en Zopie op het Abcoudermeer met rechts het oud bestuurslid Nol Vermolen

voor om enkele kerstkransen te verloten op de eerstvolgende ledenvergadering. Hij hoopte dat er op deze manier wat meer leden op de vergadering zouden komen. De heer Jan Trouw was een van de leden die als afgevaardigde naar de Stichtsche Ijsbond ging. In 1921 waren er 12 personen op de ledenvergadering en won Jan Trouw de kerstkrans. In 1922 werd de heer G.J. Backer waarnemend voorzitter. De heer Jan Trouw deelde de vergadering mede dat de Stichtsche Ijsbond was opgeheven, mede omdat de ijsbond van Utrecht ook was opgeheven. Het resterende saldo in kas werd overgeheveld naar het Hollands Noorderkwartier.

Abcouder Ijsclub sluit zich aan bij de Ijsbond Hollands Noorderkwartier

De heer Jan Trouw was een groot voorstander om aan te sluiten bij de Ijsbond Hollands Noorderkwartier. Deze ijsbond was in 1895 opgericht. Op 31 januari 1924 was er een grote opkomst op de ledenvergadering. Enkele namen uit die tijd waren: W. Burger, J. Katee, N. Hoogenhout, G. van Riemsdijk, D. de Koning, Th. Moinat, Rosenkötter, Anderson, H. Sprey, A. Gorlee, B.J. v.d. Kroon, A. van Eck, A. Prins, J. Klunder, J. Dieckmans, C en L. Kouw en J. Leurs. In totaal werd de vergadering door 34 personen bezocht. In kas was er fl. 283,00. Op deze vergadering bracht de voorzitter Dr. Koomans een voorstel ter tafel voor het organiseren van wedstrijden in het schoonrijden. Op de ledenvergadering uit 1926 werd Burgemeester C. Dedel tot voorzitter gekozen. Het voorstel kwam om een nieuwe ijschaaf te vervaardigen en volgens de materiaalmeester kon deze door paarden getrokken worden. Deze ijschaaf is ook nog steeds in het bezit van de ijsclub. Een van de leden kwam met het idee om in de zomer een rolschaatsdag te organiseren, met na afloop dansen. Helaas viel dit gebeuren in het water. Bij goedgekeurd ijs werd er een blauw/witte vlag bij de zwemvereniging aan het Abcoudermeer en bij het Gein gehesen. De heer van Walbeek won op deze vergadering een ets. Ook werd er voor het eerst gesproken over een verlichte ijsbaan in de vorm van gaslampen. Op de vergadering van 10 december 1927 werd besloten om verbandtrommels aan te schaffen en deze werden geplaatst bij het Meerhuis en de Vink aan het Gein. Dit keer was de heer van Riemsdijk de winnaar van een ets. In 1928 won de heer Buis de ets.

1929 was een zware winter

In april 1929 werd er na een strenge winter weer een vergadering gehouden. De heer J. Wouters kreeg hier als kampioen van Abcoude een medaille uitgereikt. Hij was als winnaar uit de bus gekomen vanwege het winnen van zware kampen tegen elkaar (wedstrijden op het ijs). Ook was er veel

Schaatsplezier op de Angstel aan de Voordijk

geld uitgegeven voor het schoonmaken van de ijsbanen. Het kassaldo was dan ook gedaald tot fl. 25,00 De heer M. Pander stelde voor om ronde banen op het Abcoudermeer te maken. De ets werd deze keer gewonnen door de heer Bocxen. Op de ledenvergadering in 1930 werd discussie gevoerd over de 'schaatsrechten' op het Abcoudermeer. Het grootste gedeelte van het water van het Abcoudermeer viel namelijk onder het beheer van de gemeente Amsterdam. Ook kwamen de bondswedstrijden aan de orde, de heer Jan Trouw werd districtsvoorzitter van de Vechtstreek en de heer Pander werd benoemd tot secretaris. Burgemeester Dedel won de ets die was aangeboden door de heer Kouw. Ook werd er gesproken over uitbreiding van de verlichting op de Fortgracht. In 1931 werd er veel vergaderd wat blijkt uit de diverse verslagen uit deze periode van de hand van de heer Pander. Er werd veel aandacht besteed aan de reddingsmiddelen voor op het ijs. De heer Bocxen was de ervaringsdeskundige op dit gebied, want hij was al eens een keer gered door middel van het reddingsmateriaal van de Abcouder Ijsclub. Het kwam nogal eens voor dat men door het ijs zakte en Dr. Van Gortel (huisarts en bestuurslid) stelde voor om touwen aan te schaffen, zodat de redders deze om hun middel konden knopen. Een dagkaart op het ijs kostte in die tijd fl. 0,10.

Abcouder Ijsclub gaat schaatsers uitzenden

In 1932 wordt er voor het eerst gesproken over het uitzenden van schaatsers om in Noord-Holland wedstrijden te rijden. De heer Bocxen zag er niet veel in, maar de heer Jan Trouw zag het wel

Oud secretaris van het Angstedistrict, Menno Pander met zijn moeder

zitten en er werden wat namen genoemd door het lid de heer Anderson. In aanmerking voor het vertegenwoordigen van de IJclub kwamen de heren A. Kolenberg, J. Wouters en een van de jongens Albers woonachtig aan de Stokkelaarsbrug. Ook kwam het voorstel ter tafel om zich ook weer aan te sluiten bij de Schaatsbond.

Aanleg eerste landijsbaan

In de ledenvergadering van 1933 werd het voorstel gedaan om een veilige en gezellige landijsbaan aan te leggen op het land van Oostrom gelegen tussen de Koppeldijk en de Angstel, waar nu de wijk Angsteloord is gebouwd. In verband met de drukte bij wedstrijden zag de heer Kolenberg graag een politiemans op de ijsbaan. Burgemeester Des Tombe werd tot voorzitter gekozen. Er was een prima winter geweest hetgeen bleek uit de hoge uitgaven over dit jaar van fl. 1.244,74. Daartegenover stond aan inkomsten fl. 1.232,21. Er was dus een tekort in de kas en er stond nog een rekening van de heer D. Vermolen (timmerman) open. De heer Jan Trouw gaf in deze vergadering een uiteenzetting over wat beroepsrijders zijn.

Eerste vrouw meldt zich aan om de algemene ledenvergadering te mogen bijwonen

In 1936 vroeg mevrouw Pape aan de voorzitter om de vergadering te mogen bijwonen. Dit in verband met een lichtbeeldpresentatie door de heer Jan Trouw over "IJsgenoegen en IJstoerisme". De heer E. Post vertoonde een film over de feestweek van Abcoude uit 1936. De notulen van 1939 melden

dat een baanveger fl. 0,40 per uur verdiende. Het eenmaal vegen van de banen voor het ijstoerisme kwam de ijsclub op fl. 75,00 en dat is 187,5 uur werk. In 1941 werd er een dam in de Holendrecht geslagen. Dit in verband met de aanleg van een nieuwe weg tussen Amsterdam en Utrecht (de A2). Over het uitgegraven gedeelte Voetangelweg voer een pontje. Het werk kwam stil te liggen in de Tweede Wereldoorlog.

De Tweede Wereldoorlog bracht de ijsclubs in de problemen

Tijdens de Bezettingsjaren moest op last van de Duitsers de titel 'Koninklijke' van de Koninklijke Nederlandse Schaats Bond (KNSB) worden geschrapt en werd de officiële benaming van de bond, pijnlijk genoeg, NSB. Dit werd door de vele ijsclubmensen niet in dank afgenomen. Men was van mening dat er meerdere clubs samengebracht moesten worden. Vinkeveen had in die tijd vier ijsclubs. Men dacht ook na over het organiseren van lange ijstochten en ook werd gediscussieerd over routes naar Amsterdam en Gouda. Abcoude kon daarin betrokken worden. Alleen de zondag was een probleem vanwege de zondagsrust. Volgens Dr. Van Gortel was er een groot gebrek aan EHBO'ers. In 1942 was de kaspositie erg slecht. Er was wel veel ijstoerisme, maar dit bracht weinig op, door de oorlogstijd. Op 22 januari was er een dorpentocht en het tekort liep op tot fl. 125,00. Er was veel verlies aan materiaal, het werd tot brandhout gehakt en opgestookt. Wel werd er gesproken over de mogelijkheid om muziek op de ijsbaan ten gehore te brengen. Op 27 januari 1942 vroom het 27,4 graden Celsius onder nul. Op het ijs is er in verband met de oorlog en de extreme kou niets te doen. In 1943 werden er leden te werk gesteld in Duitsland en de huur van de Fortgracht moest nu aan de Duitse instanties betaald worden. Men was hier fel op tegen en weigerde te betalen. In 1944 mocht er in verband met de bezetting door de Duitsers niet vergaderd worden. Er moest speciaal toestemming gevraagd worden en op de Fortgracht mocht niet geschaatst worden. Het was een strenge winter en tussen Abcoude en Ouderkerk aan de Amstel werd een 'snerttocht' georganiseerd (erwtensoepp kon men nog wel maken in deze moeilijke oorlogstijd). De burgemeester deed hier ook aan mee. Ook de wedstrijden onder de leden liepen terug door gebrek aan deelnemers en de bestuursleden moesten de leeggevallen plaatsen opvullen. Uit de overleveringsverhalen van de heer Nol Vermolen blijkt dat de vergaderingen van de Abcouder IJclub ondergrondse vergaderingen waren geworden.

De Abcouder IJclub krabbelt na de bevrijding weer op

Op 21 december 1945 was er weer een eerste openbare ledenvergadering na de bevrijding. Zoals uit de notulen valt op te maken, heeft het nooit lekker geboterd tussen de Abcouder IJclub en de Schaatsbond. Er werd gepraat over een kliek en dictators van de Schaatsbond. Dit kwam vooral in de oorlogsjaren tot uiting. Zoals zo mooi omschreven, 'lieten de trouwe ijsminnende vaderlanders zich niet gebruiken door deze lieden'. De ijsclubs waren van mening nu de voorzitter van de bond was overleden, er nieuw leven in de KNSB geblazen moest worden (het beleid was na de oorlog verandert bij de KNSB). Inmiddels was er ook een probleem ontstaan over de 'tenters' (koek en zopiehouders), deze lieden kochten gebruikte kaarten op en verkochten ze voor half geld.

Dr. Van Gortel wordt gekozen als voorzitter

In 1946 wordt de traditie van burgemeesters als 'schaatsvaders' doorbroken en wordt Dr. van Gortel als eerste huisarts gekozen, tot voorzitter. Er was voldoende ijs en er werden drie mannen afgevaardigd om in Loosdrecht te gaan rijden. Het was een jongen van Verheem en twee jongens van Bocxe. Helaas bakten ze er niet veel van en werden door het schaatspubliek uitgemaakt voor 'turfsrijders'. De heer Willem Vermey werd gekozen tot voorzitter van de commissie van kinderwedstrijden en deed dit vele jaren achtereen. De KNSB was mede door toedoen van de heer Jan Trouw na de oorlog voor 80% bijgedraaid en werd nu een overkoepelend orgaan. De baanvegers kregen nu een vergoeding van fl. 1,00 per uur. Het vroom zo hard, dat er op het Abcoudermeer grondijs ontstond. Helaas werden de vergaderingen nog immer slecht bezocht. Vermolen stelde ietwat bitter vast 'dat Abcoude slaapt'. Er was maar één jongere op de vergadering aanwezig en dat was de heer Van Eck junior. De heer Jan Trouw wist zich nog te herinneren dat Jaap Eden op het Abcoudermeer had gereden. De heer van Eck zag graag dat er een revue over de afgelopen vijftig jaren van de Abcouder IJclub werd gemaakt. Helaas was er te

weinig documentatie en had de secretaris alleen globale notulen bijgehouden zonder bruikbare anekdotes. In het seizoen 1947/1948 was er geen beschaatsbaar ijs. De heer Pape beklagde zich er over, dat er zo weinig leden de vergadering bezochten. De heer Storm wist de oorzaak wel, hij riep; 'Abcoude is morsdood en met nog geen knuppel uit het hoenderhok te krijgen'. Dit was immers bij veel verenigingen het geval. Alleen als er voor fl. 40,00 aan drank geschonken werd bij Van de Kroon (Amsterdams Koffiehuis) kreeg men de Abcoudenaren 'aan het schuiven' stelde Storm vast. Commentaar was er altijd genoeg. De heer Storm vertelde de vergadering dat de saamhorigheid in Baambrugge veel beter was. Het spande er in die tijd om of de Abcouder IJclub nog wel kon blijven bestaan. Het was de enige club waar een ieder terecht kon. Het werd een mislukte vergadering, niet wetende dat er acht dagen voor deze vergadering door de voorzitter Dr. Van Gortel (huisarts) geholpen was om een nieuwe kracht voor de vereniging op de wereld te brengen, en wel Ton Pepping. Op deze vergadering werd door M. Pander een konijn gewonnen, Jan Kolenberg won een fles jenever en de heer Valenkamp Sr. won een taart. In 1950 was er niet lang ijs.

De jongeren weten de Abcouder IJclub te vinden

In 1951 zijn er wél veel jongeren op de algemene ledenvergadering aanwezig en dit gaf het bestuur weer moed. Het ijsbaanmateriaal dat lag opgeslagen op de zolder boven de paardenstal van "De Eendracht" werd nu verplaatst naar de boerderij aan Meerweg, het bedrijf van de heer de Graaf de nieuwe materiaalcommissaris De heren Siem Albers en G. van Schaick werden aangesteld als baancommissaris en de heer Holla ging zich bemoeien met de kinderwedstrijden. Weer werd er gesproken over een landijsbaan en men ging onderzoeken of dit in de nieuwe uitbreidingsplannen gerealiseerd kon worden. De vrijwillige brandweer wilde men dan inzetten om de ijsbaan op te spuiten. Ook behoort de IJclub in 1951 tot het 'Angstel-district'. De KNSB zat in geldnood dus moest elk lid fl. 0,05 afdragen.

Wedstrijdleiding Abcouder IJclub bij wedstrijden op de Angstel aan de Molenweg

Start wedstrijd op de Angstel aan de Molenweg. De ijsclub was weer opgekrabbeld na de oorlogsjaren

Ook werd de route door de rivier de Holendrecht weer geopend, er was nu een viaduct gebouwd. De heren Stam en Trouw vertoonden films over ijsvermaak.

Dorpsomroeper kondigt in 1952 een ijsclubvergadering aan

Op 9 december 1952 werd er door de dorpsomroeper een ijsclubvergadering aangekondigd. In deze vergadering werden de heren Kolenberg en Vermolen benoemd tot Erelid. De heer S. Albers zag graag een grote toertocht gehouden worden in onze streek (de eerste aanzet tot samenwerking). De winter viel vroeg in dit jaar en wel op 29 december 1952. Er werd elektrakabel voor de ijsbaanverlichting aangeschaft. Op de ledenvergadering kwam een vraag van één van de leden 'hoe lang een korte baan moet zijn'. Helaas wist geen van de bestuursleden hier een antwoord op te geven. Waarop de vragensteller hen mededeelde dat zij alleen maar verstand hadden van sleetje rijden en onderlinge wedstrijden. De onderlinge samenwerking kwam ter sprake en de heer M. Pander zag wel wat in de samenwerking met de omliggende ijsclubs.

1953 eerste vergadering van de Samenwerkende Ijsclubs in het Angstel- en Plassengebied

In 1953 werd er een eerste vergadering belegd met de omliggende Ijsclubs in de "Wakende Haan" en werd de Samenwerkende Ijsclubs in het Angstel- en Plassengebied een feit. In 1954 mocht er niet meer op de Fortgracht geschaatst worden in verband met militaire overwegingen.

Schaatstoerisme op de Angstel bij de Hulksbrug

Een landijsbaan kwam weer ter sprake en er werd heel wat af vergaderd over het organiseren van dorpentochten. In de vergadering van 1956 was er heel wat te doen over het slecht functioneren van een geleende installatie voor op de ijsbaan. Dit toestel bleek een geluidsinstallatie te zijn van de Abcouder Feestcommissie. Het buizentestel voldeed niet in verband met de kou. Het vroom op 16 februari 26.6 graden celsius onder nul. De georganiseerde kinderwedstrijden waren een groot succes. Ook de priksleewedstrijden voor dames en de kortebaanwedstrijden voor mannen genoten grote belangstelling. Er was veel ijstoerisme en een drukke schaatstoertocht waar zelfs een lid van het Koninklijk huis en een Minister aan meededen (wie dat waren vermelden de notulen niet). De plaatselijke kruidenier Veerman van de 4=6 supermarkt gaf de koek en smul voor de halve prijs en dit werd zeer gewaardeerd. De winter van 1956/1957 was een zachte winter. Het bestuur zag graag een ijsbaas (ijsmeester) op het ijs die samenwerkte met de andere ijsbazen van de naburige verenigingen. De heer M. Pander vond men hiervoor niet zo geschikt want hij sloeg te veel eendenbijten. De heer Chris Albers werd gekozen, omdat hij in het gewestelijk bestuur zat en al veel ervaring had. Het nieuwe bestuur had als taak om met zijn helpers de organisatie goed op poten te zetten. Het bestuur uit die tijd bestond uit Dr. Van Gortel, M. Pander, de heer Storm (net overleden), Chris en Siem Albers, Joop Backer, W. Vermey, H. de Groot, B. Albers, B. Kolenberg, de heer Holla, de heer J. v.d. Peppel en Jan Trouw die tevens toercoördinator was. Men had toen een groot bestuur. In 1958 was er een voordelig saldo van fl. 378,48 in kas. Er kwam ook weer een mogelijkheid om op de Fortgracht te mogen schaatsen. Ook werd gesproken over een ijsbaan op het Gein want dat was voor de stedelingen een geliefd stuk ijs en men wilde een Geintocht organiseren. De Ijsbaas hield zich aan zijn opdracht en zei dat eerst de gepachte ijsbaan op het Abcoudermeer in orde moet zijn, want waar haal je alle mensen vandaan om de banen te vegen.

In de notulen van 1957/1958 wordt voor het eerst gesproken over een gemotoriseerde veegmachine

De heer Knevel uit Driemond dacht aan een kleine tractor met schuif. Chris Albers zag wel wat in een gemotoriseerde rolbezem. Jan Trouw was van mening dat er bij een goed verzorgde baan veel toeristen zullen komen. Ook was hij er een groot voorstander van om ze dan een aandenken in de vorm van een penning te geven. Chris Albers wilde fl. 1.300,00 op tafel krijgen om een gemotoriseerde rolbezem aan te schaffen. Het was een raar ijsseizoen met veel onbetrouwbaar ijs. In 1959 kwam men met het voorstel om aandelen uit te brengen, om zo een rolbezem aan te schaffen. Ook werd er een voorstel gedaan om de rolbezem

Schaatswedstrijden voor de jeugd op het Abcoudermeer met op de achtergrond de Motex winter 1961/1962

van de gemeente te huren. Dit winterseizoen was er geen ijs. Op 16 november 1960 werd Dr. Wiersma gekozen tot voorzitter en kreeg de ijsclub toestemming om de rolbezem van de gemeente te gebruiken.

In 1961 krijgt de Abcouder IJscub de Kampioenschappen van het Gewest Noord-Holland/Utrecht toegewezen

Er wordt voor het eerst gepraat over het aanvragen van een subsidie bij de gemeente, maar hier zag men toch maar vanaf. Het seizoen 1960/1961 is een kwakkelwinter. In het seizoen 1961/1962 was het dan eindelijk winter en op 28 december waren er de kampioenschappen van het Angstel-district (samenwerkende ijsclubs). De eerste plaats werd behaald door de heer A. Voorneveld, Tweede plaats de heer G. Holla, de derde plaats Ben van Beusekom en de vierde plaats A.v.d Grift. Ook was er een wedstrijd voor de dames. De eerste plaats werd gehaald door mevr. J. Pauw, tweede gedeelde plaats door mevr. Albers en mevr. Kolenberg en de derde plaats ging naar Riet Vermolen. De familie Determan verzorgde de koek-en zopietent op het Abcoudermeer en verrichte daarnaast al vele jaren hand-en spandiensten voor de ijsclub. De toertocht ging helaas niet door.

Abcouder IJscub geeft voor het eerst droogtraining en een druk winterseizoen 1962/1963

Onder leiding van de heer Joop Backer werd er voor het eerst droogtraining (zomertraining) georganiseerd. Er deden zo'n dertig jongeren aan mee. Het seizoen 1962/1963 was een druk seizoen voor de Abcouder IJscub. Er werd een grote prestatietocht op het Abcoudermeer georganiseerd en dit was een groot succes. Helaas viel dit niet in goede aarde bij de omliggende ijsclubs (men

IJspret op de Angstel aan de Voordijk

was jaloers op de Abcouder IJclub dat zij dit voor elkaar kregen). De Abcouder IJclub zat weer goed bij kas, totaal fl. 1.635,38. Er waren flessen sterke drank bij Van de Kroon bij het Amsterdams Koffiehuis gehaald zonder dat het bestuur hier van af wist. Mevrouw Albers (tante Truus genoemd) heeft de hele winter achter de jongens aangehold met koffie en broodjes. Zij was de spil achter de hard werkende mensen op het ijs. Ook werden de banen voor wedstrijden en de grote Angstel- en Plassentocht met de jeep van de gebroeders Albers tot ver in de omtrek geschoven. Dit was zwaar werk en men reed nog al eens een schuif kapot, waarop Siem Albers weer moest uitrukken om er zorg voor te dragen dat het materiaal in een snel tempo werd hersteld. De veegploeg bestond uit Cor v.d. Pol, Joop Backer en Co van Havekotte. Inmiddels was het ijs niet meer met normale schuiven schoon te krijgen. Bij Smederij Prins werd van stalen balken een V vormige schuif gelast en met geweld werd er een baan getrokken. Dit trok veel schaatsliefhebbers, waaronder Henk v.d. Grift en Gerben Karsten die allebei bij de familie Albers overnachten. Het was dan ook een strenge winter met veel wedstrijden, veel ijs en ook veel sneeuw. Tot ver in maart 1963 lag er nog ijs. In november 1963 was er een filmavond over het schaatsgebeuren in het Amsterdams Koffiehuis en Henk v.d. Grift was gastspreker. De avond werd druk bezocht.

Domeinen geeft toestemming om weer te mogen schaatsen op de Fortgracht

In 1964 mocht de Abcouder IJclub weer officieel op de Fortgracht Schaatsen, dit door toedoen van ZKH Prins Bernard, men is hier tien jaar met ondersteuning van Burgemeester Knoppers en Jan Trouw mee bezig geweest. Men zag bij Domeinen toch wel in dat men de Abcoudenaren niet van de Fortgracht kon afhouden, want zo gauw er ijs was werd er daar geschaatst. Het seizoen 1963/1964 werd omschreven als een kwakkelwinter. De heer M. Pander trad na 35 jaar trouwe dienst af. Zijn leeftijd was 70 jaar en hij werd benoemd tot erelid. De heer Rien Nouwen volgde hem op. Bab Eikelenboom wilde meer muziek en amusement op het ijs, maar vooral was hij een groot voorstander van 'zwieren' (een vorm van schoonrijden). Hij was dan ook regelmatig op het ijs te vinden om zijn zwierkunst te tonen.

Abcouder IJclub nu ook actief met schaatstraining op de Jaap Edenbaan

Op 15 november 1965 waren er 32 personen op de vergadering aanwezig. Ook waren er nu 20 leden actief met schaatstraining op de Jaap Edenbaan. Er volgde een aantal jaren met winters zonder beschaatsbaar ijs. In 1967 vertrok de Fortwachter de heer v.d. Wulp en werd opgevolgd door de fam. Souwer die warme voorstanders waren van

Ruud Albers op de Harley Davidson op het Abcoudermeer

goede samenwerking met de Abcouder IJclub. Op 30 december 1969 trad de Heer Holla af en werd opgevolgd door Ton Pepping, die het materiaal onder zijn beheer nam. Hij was al vanaf 1963 actief op het ijs bij de ijsclub. Het materiaal werd verhuisd van de boerderijzolder van dhr. de Graaf aan de Meerweg, naar de zolder boven de tot kantine verbouwde genieloods van de Stichting Viscentra Gehandicapten aan de Fortgracht. Op 1 Februari 1968 is de Harley Davidson ijsveegmachine aangeschaft en stond klaar om ingezet te worden. Op 1 januari 1970 werd de nieuw aangeschafte verlichting geplaatst op stalen mastvoeten die toen nog in de Fortgracht stonden. Dit trok veel publiek. De Harley Davidson werd ingezet en zakte al rap door het ijs. De gebroeders Albers lieten de motor bergen en repareren. In 1973 werd Henk Potharst secretaris en kwam Johan Ostendorf in het bestuur. In 1974 bestond het bestuur uit Dr. C. Wiersma (voorzitter), de heer H. Potharst (secretaris) en de heer van Rossum (penningmeester), A. Pepping, J. Ostendorf, J. Backer en T. de Haan.

Opgemaakt uit de notulen van de Abcouder IJclub, door Ton Pepping.

Fotomateriaal: archief Abcouder IJclub, fam. Trouw

Meester Dokkum met de voorzittershamer

Meester Dokkum, een icoon uit de Baambrugse samenleving

Meester Lolke Dokkum L.zn. (Lieuwe zoon) (1862-1941) was jarenlang een bekende Baambrugger. Samen met zijn vrouw Gettje Jans van der Meulen (1863-1938) is hij in 1882 vanuit Warns in Friesland naar Baambrugge getogen. Daar hebben zij hun verdere leven doorgebracht. Ten tijde van de grote Friese economische crisis in de tachtiger jaren van de negentiende eeuw, heeft hij in januari 1882 gesolliciteerd op een vacature voor onderwijzer aan de openbare school in Baambrugge. De oproep daarvoor was geplaatst in het dagblad De Standaard. In 1880 was hij in Leeuwarden afgestudeerd als "kweekeling". De weg naar Amsterdam via de Zuwe naar de Baanbrug (Baambrugge) is met grote kosten voor de ingelanden opgeknapt en nu weer redelijk

In februari 1882 werd tijdens een vergadering van Burgemeester en Wethouders zijn benoeming voorgedragen door het hoofd van de openbare school. De voordracht gebeurde in samenspraak met de arrondissementsschoolopziener. Zonder persoonlijk kennis met de sollicitant te hebben gemaakt, werd de voordracht van de Friese jongeman met algemene stemmen aangenomen.

Het gemeentebestuur had in die periode de grootste moeite om onderwijzend personeel te behouden en te werven. De docenten klaagden over de lage jaarwedden en de slechte staat van onderhoud van het schoolgebouw. Binnen voelde men de gure wind waaien, het was koud en verschillende onderwijzers en onderwijzeressen waren ziek geworden. Burgemeester en wethouders waren blij eindelijk een kandidaat te hebben gevonden.

Direct na zijn aanstelling stuurde meester Dokkum een brief naar burgemeester J.J. de Tourton Bruyns met daarin het verzoek in Baambrugge kennis met hem te maken. De burgemeester heeft per kerende post terug geschreven, dat hij zijn aanstelling kon aanvaarden of weigeren. Kennelijk was de burgemeester er niet gerust op, dat de nieuwe hoofdmeester zich na de kennismaking zou bedenken en alsnog voor de eer zou bedanken.

Op 3 april 1882 is Lolke Dokkum officieel benoemd als onderwijzer aan de openbare school in Baambrugge.

De openbare school in Baambrugge, niet lang voor de sloop

Al gauw bleek dat hij een onderwijzer in hart en nieren was. Ondernemend, onderhoudend en punctueel. Hij genoot van de kinderen en van de mensen om hem heen. Zijn moeder kwam uit een familie waar alle gezinsleden onderwijzer waren. Het ligt voor de hand dat hij zijn voorliefde voor het onderwijs door haar meegekregen.

Vader Dokkum was koopman/winkelier in Warns en is op jonge leeftijd in Sneek overleden. Zijn zoon zal hem amper hebben gekend. Moeder Rigdje Dokkum-Woudstra heeft dus als alleenstaande vrouw haar zoon en twee dochters opgevoed. Financieel heeft zij moeilijke perioden gekend, maar ze heeft haar taak met veel liefde en grote inzet volbracht. Muzikaliteit en een sterk gevoel voor rechtvaardigheid bracht zij op haar kinderen over.

Op 16 juni 1882 is meester Dokkum in de voormalige gemeente Hemelumer Oldephaert en Noordwolde getrouwd met Gettje Jans van der Meulen. Zij was de dochter van Jan Uilkes van der Meulen, wethouder en locoburgemeester in Koudum. Een bescheiden zorgzame vrouw en een gevoelsmens. Zij heeft het moeilijk gehad met de verhuizing naar Baambrugge, ver weg van haar familie en vriendinnen. Amper 19 jaar oud en zwanger van haar eerste kind was ze, toen haar "thuis" in het landelijke Friesland ingeruild moest worden voor het onbekende avontuur onder de rook van Amsterdam. Maar, ze bleef onvoorwaardelijk trouw aan haar echtgenoot.

Meester Dokkum was een neef van zijn naamgenoot Lolke Dokkum, een bekende

Fries. Deze was gedeputeerde voor de Anti-Revolutionaire Partij van de provincie Friesland, commandeur van de perspomp bij de brandweer, gemeenteontvanger in Koudum, ambtenaar van de burgerlijke stand, raadslid van de gemeente Hemelumer Oldephaert en Noordwolde en lid van de commissie van de aanslag voor de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten voor de kring Zuidwest Friesland.

Deze oom had als politicus een grote belangstelling voor het bijzonder onderwijs. Hij vond het onrechtvaardig dat het openbaar- en het bijzonder onderwijs niet waren gelijkgesteld. Toen de gelijkstelling in 1917 een feit werd heeft hij als antirevolutionair gemeenteraadslid en statenlid daar nog concreet gestalte aan mogen geven. Ook mede dankzij deze oom heeft meester Dokkum een warme belangstelling voor het onderwijs meegekregen, maar eveneens voor bestuurlijke zaken.

Het jonge echtpaar kende elkaar vanuit hun jeugd. Het kerkelijk leven en de muziek waren de bindmiddelen in de sociale contacten.

Na hun huwelijk maakten zij over de toenmalige Zuiderzee per boot de overtocht naar Baambrugge. Het jonge echtpaar is gaan wonen in het witte huisje aan de Dorpsstraat, op de hoek van de Brugstraat/Dorpsstraat. Thans Brugstraat 2.

Op 25 september 1882 is hun zoon Lieve Everen geboren. Keurig volgens de toenmalige regels werden de kinderen vernoemd naar grootouders en familieleden. En op 15 september 1884 werden

ze de trotse ouders van hun dochter Geesje Mina Theresia Anna.

De inburgering in Baambrugge liep voor Gettje niet soepel. Dat had natuurlijk ook te maken met haar drukke gezinsleven. Baambrugge, waar ze niemand kende, was geen Friesland en contacten leggen was niet haar sterkste kant. In totaal kregen Lolke en Gettje 14 kinderen. Drie ervan zijn op jonge leeftijd overleden.

In 1884 opende een nieuw opgerichte christelijke school in Baambrugge haar deuren. Dat had grote gevolgen voor de school van meester Dokkum. Circa 200 leerlingen van de openbare school maakten de overstap naar de christelijke school. Een grote aderlating en er werd gevreesd voor de toekomst. De vooruitzichten werden minder rooskleurig en de familie Dokkum begon te twifelen over hun verdere bestaan in Baambrugge. In 1886 heeft meester Dokkum gesolliciteerd naar de functie van onderwijzer in Vlaardingen. Helaas voor Vlaardingen ging de voorkeur uit naar een lokale kandidaat, maar Baambrugge kon gerust zijn. Toen sollicitaties op niets uitliepen, heeft meester Dokkum zich voor 100% ingezet voor zijn maatschappelijke inburgering in Baambrugge.

Zoals eerder gezegd, zat de muzikaliteit diep geworteld in de genen. Zijn ooms, tantes, neven en nichten konden allemaal een instrument bespelen. Zijn neef Lolke Ages Dokkum is zelfs een bekend componist geworden. Hij zal dus naderhand noten hebben leren lezen en schrijven.

Het gezin van meester Dokkum was lid van de Hervormde Gemeente te Baambrugge. Op zondag bespeelde hij als kerkorganist het orgel. Later is hij ook het kerkorganist bij de Hervormde Gemeente in Vreeland geworden. Zijn kleinkinderen voelden altijd grootvaders blik in hun rug als hij achter het orgel zat, boven in de kerk. Wanneer de houding van zijn nazaten tijdens de dienst hem niet beviel, sprak hij hen er later op de dag op aan. Deze herinneringen aan "schoolmeester" Dokkum zijn hun altijd bijgebleven.

In 1886 verleende de gemeenteraad meester Dokkum toestemming om een klaslokaal van de openbare school te mogen gebruiken als oefenruimte voor het nieuw op te richten zangkoor "De Lofstem". Uiteraard was hij daarvan de oprichter en dirigent.

In 1887 is het echtpaar Dokkum door een diep dal gegaan. Op respectievelijk 19 maart en 21 april zijn hun tweeling Uilco Gerrit en Jan Herman op éénjarige leeftijd overleden. Tussen beide overlijdens in werd op 07 april 1887 een zoon geboren, die de naam van de pas overleden Uilco Gerrit heeft

gekregen. Over gevoelens werd in die tijd niet veel gesproken, maar ontegenzeggelijk moet de pijn daarover groot zijn geweest. Moeder Gettje is door het verlies van haar beide kinderen in een diepe depressie geraakt en daardoor noodgedwongen een paar maanden opgenomen geweest in een kliniek voor geestelijke gezondheidszorg in Amsterdam. Gettje kon moeilijk verwerken dat zij haar beide overleden kinderen niet heeft kunnen 'redden'. Na haar verblijf in de kliniek heeft ze nog twee maanden in een appartementencomplex van de "Kweekschool voor vroedvrouwen" aan De Prinsengracht 717 in Amsterdam vertoefd. Daar heeft ze zich laten informeren over de oorzaken en preventie van kindersterfte. Opmerkelijk is dat er nadien geen kinderen meer zijn overleden. In februari 1888 keerde ze weer terug naar haar huis in Baambrugge. Tijdens deze moeilijke periode voor het gezin, en met name voor Gettje, heeft haar schoonmoeder Rigdje Dokkum-Woudstra anderhalf jaar lang belangeloos het gezin van haar zoon en schoondochter bijgestaan in het verzorgen van de kinderen en het huishouden. In december 1888 is zij weer vertrokken naar haar familie in Sneek. Vanaf dat moment gingen Gettje en Lolke er weer samen voor. Zij hadden elkaar, zij geloofden in een nieuw perspectief voor het hele gezin in Baambrugge. Trouw en toewijding was hun credo.

Meester Dokkum was een optimist en een idealist. Muziek was de spil in zijn leven.

Maar ook het hele gezin was gezegend met buitengewoon muzikaal talent. In 1889 heeft meester Dokkum de muziekvereniging Crescendo opgericht. Hij vervulde de functie van directeur en dirigent. Regelmatig waren er in lokale kranten advertenties te lezen waarin hij op zoek was naar instrumenten en donaties. Instrumenten konden

Dirigent meester Dokkum, zittend vooraan in het midden met de dirigeerstok, met Crescendo in de muziktent aan het Zand- en Jaagpad. Achter de dirigent zoon Lolke, de latere gemeenteontvanger. Vooraan, tweede van rechts, Gerard Moen.

Programmaboekje van het 21e concours

ook geruild worden. Met veel inzet en weinig middelen heeft hij een compleet fanfare- en harmonieorkest geformeerd.

Onder de inspirerende leiding van Meester Dokkum heeft Crescendo vele prijzen in de wacht gesleept tijdens de vele muziekconcoursen in de regio. Later zijn de zonen allemaal actief deel gaan uitmaken van het orkest.

Op 1 maart 1903 heeft meester Dokkum de Bond van Harmonie- en Fanfare-corpsen "Provincie Utrecht en Omstreken" opgericht. Ook daarvan werd hij voorzitter, in de bestuurlijke taken bijgestaan door de heren P. Beemsterboer, G. Th. van Limburg Brouwer, J. Smit en F. J. Odijk.

Deze Bond heeft in de loop der jaren in het Utrechtse, waaronder ook in Abcoude en Baambrugge, vele onderlinge concoursen georganiseerd. In sociaal en muzikaal opzicht waren deze evenementen een groot succes en werden dan ook zeer druk bezocht. De programmaboekjes uit die tijd zijn nog steeds een gewild object bij verzamelaars.

IJsclub Baambrugge

Op 29 oktober 1908 werd de IJsclub Baambrugge opgericht. Meester Dokkum heeft dat initiatief actief en van harte gesteund. In het schaatsseizoen 1916/1917 heeft hij het voorzitterschap overgenomen, een unieke gebeurtenis, want hij was daarmee de eerste niet-burgemeester die de voorzittershamer ging hanteren. Een lokale krant beschreef de voorzitterswisseling als volgt: "Toen in de gemeente Baambrugge in de jaren 1916/1917 weer één hunner (burgemeesters) vertrokken was zonder zelfs maar afscheid te nemen van de club, was men voorgoed er van teruggekomen een hoofd der gemeente, dat na enige jaren toch weer vertrok, als voorzitter te kiezen. Men had er liever één die bleef".

Vergaderen was niet bepaald de sterkste kant van de IJsclub en haar bestuursleden. Maar al te vaak kwam het voor dat bij de algemene ledenvergaderingen zelfs bestuursleden het lieten afweten. Zo kwamen er op de vergadering van 9 november 1931 slechts 14 leden opdagen, inclusief het bestuur. De drie bestuursleden die niet aanwezig waren, werden desondanks wel herkozen. De secretaris kreeg van de voorzitter de opdracht de afwezige heren bestuursleden over hun verkiezing te gaan informeren. Tijdens de ledenvergadering van 23 november 1934 schitterden notabene 4 bestuursleden door afwezigheid.

Het eerste grote jubileum van de IJsclub was het vijftienvig jarig bestaan op 30 oktober 1933. In de notulen lezen we: "Voorzitter Lolke Dokkum L.zn. opende de vergadering en heeft op een buitengewoon luisterrijke wijze de afgelopen 25 jaar gememoreerd! Hulde!"

Die avond werd meester Dokkum als voorzitter herkozen. Er was fl. 178,73 in kas. Een feestelijk versierde zaal, een goed bezochte vergadering (en dat was een uitzondering) en het ambitieuze plan om aan het polderbestuur te vragen zeggenschap te mogen hebben over de Molenvliet, achter het gemaal nabij café "De Punt", voor het organiseren van wedstrijden. Dat was akkoord. Het feest duurde tot in de late uurtjes.

Tijdens de vergadering van 23 december 1935 bedankte huisarts Otten als bestuurslid wegens vertrek naar elders. Dit besluit inspireerde voorzitter Dokkum om ook te stoppen vanwege zijn gevorderde leeftijd. Maar dat "feest ging niet door", want men "drong er zeer op aan om aan te blijven". Uiteindelijk berustte hij in een voortzetting van zijn bestuursactiviteiten.

Meester Dokkum was zeer punctueel en zal zich zeker hebben gestoord aan de vrijblijvendheid

waarmee zijn medebestuurders hun verantwoordelijkheid namen. Toen hij in 1938 zich ziek moest melden, verzocht hij zijn zoon Lolke jr., de gemeenteontvanger, die nog geen lid was van de IJclub, de honneurs als voorzitter waar te nemen. Daarmee leerde hij de overige bestuurders een lesje dat afwezigheid niet vrijblijvend is. De vergadering had kennelijk een groot vertrouwen in het advies van voorzitter meester Dokkum. Ze stemde er unaniem mee in dat zoon Lolke de vergadering voorzat.

Tijdens de vergadering van 1 december 1939, ruim een jaar na het overlijden van zijn vrouw, vindt meester Dokkum zich te oud (77 jaar inmiddels) om actief voorzitter te blijven van een IJclub die ijspret nastreeft. Hij is toen uitvoerig bedankt en uitgeluid en werd toen benoemd tot erevoorzitter.

Oranjevereniging

Met de naderende Oranjeveesten in de zomer 1933 (Wilhelmina was 25 jaar koningin) wordt in Baambrugge door een groot aantal ingezetenen de Oranjevereniging Baambrugge opgericht met burgemeester Jhr. Mr. C. Dedel als erevoorzitter.

De dames J. M. (Jo.) Hoogeveen-Last en W.F. (Mien) Grevenstuk waren de initiatiefnemers voor de oprichting en in oktober 1933 werd de Oranjevereniging officieel een feit tijdens de eerste ledenvergadering. De contributie bedroeg een kwartje, ofwel vijftig cent, per jaar. Gulle gevers doneerden per jaar vijftig cent en sommigen zelfs een gulden.

Ook meester Dokkum liet zich niet onbetuigd. Samen met muziekvereniging Crescendo was hij altijd prominent aanwezig tijdens alle festiviteiten en spellendagen die de Oranjevereniging daarna organiseerde.

Gemeenteraad

In 1935 werd meester Dokkum namens de Protestants-Christelijke Groepering gekozen in de gemeenteraad van Abcoude-Baambrugge. Onder leiding van de toenmalige burgemeester mr. A. L. des Tombe kwam die elke maand op het raadhuis bij elkaar. De heren J. G. Th. Grevenstuk en Dr. J. H. van Gortel werden tot wethouder gekozen. Naast meester Dokkum waren de heren Ir. E. Middelburg, J. A. van Schaik, Nic. Schoenmaker en J. A. Vis gemeenteraadslid. W. F. Pape was gemeentesecretaris. De leden zijn toegelaten tot de raad op 26 juli 1935. De installatie vond plaats op 3 september 1935.

Tijdens de vele raadsvergaderingen ontpopte Meester Dokkum zich als een empathisch persoon met oog voor detail. Hij toonde een grote sociale betrokkenheid en zette zich in voor het welzijn

Gemeenteraadslid meester Dokkum staande geheel links. Daarnaast v.l.n.r.: J.A. van Schaik, wethouder ir. E. Middelberg, Nic. Schoenmaker en gemeentesecretaris W.F. Pape. Zittend v.l.n.r. burgemeester A.L. des Tombe, wethouder J. G. Th. Grevenstuk en huisarts J. H. van Gortel. Foto is genomen achter in de tuin van huize "Jagtlust", thans Kleiweg 36. Deze woning was eigendom van Grevenstuk. Op de achtergrond de toen net dubbel gebouwde woning aan het Zand- en Jaagpad, nu nrs. 11 en 12

van de burgers van Baambrugge. In de loop van 1935 werd zijn functie nog uitgebreid door zitting te nemen in de commissie die belast was met het nazien van de gemeenterekening.

Een bijzonderheid is, dat hij op 22 september 1936 de notulen van de raadsvergadering in de functie van waarnemend secretaris ondertekende.

In navolging van nieuwe wetgeving werd in 1935 het "vrij wonen" (dus zonder huur te betalen) van veldwachter Fekke van Dijk opgeheven. Meester Dokkum drong er op aan dat de veldwachter compensatie zou ontvangen.

In 1936 zette hij zich o.a. in om het Zand- en Jaagpad autovrij te houden, zodat een "vredig stukje Baambrugge behouden kan worden".

Vanzelfsprekend was hij zeer begaan met het onderwijs in de gemeente. Tijdens de vergadering van 23 februari 1937 vond hij het zeer spijtig dat de katholieke en de christelijke partijen niet tot overeenstemming konden komen om samen te werken voor de totstandkoming van één nieuw schoolgebouw.

En op 30 december 1937 klonk zijn luid protest, toen er werd gesproken over opheffing van de openbare school, waar hij altijd aan verbonden was geweest. Voormalig meester Dokkum was tijdens deze vergadering zeer strijdlustig. Hij verdedigde de belangen van burgers die uit principiële overtuiging hun kinderen naar een openbare school wilden sturen. Voorzitter Des

Tombe lichtte de zaak nader toe. Daaruit bleek dat het niet uit een oogpunt van bezuiniging was om tot opheffing over te gaan. Maar alleen vanwege het geringe perspectief dat de toekomst bood. Volgens burgemeester Des Tombe was het een belachelijke toestand om voor acht leerlingen een school met zeven klassen in stand te houden. Een woord van lof kwam toe, zo zei hij, aan de heer Vink (toenmalig hoofd van de school) die altijd zijn uiterste best heeft gedaan het onderwijs zo goed mogelijk uit te voeren. Meester Dokkum drukte de Raad op het hart zich te bezinnen op het voorstel. Na een levendige en inhoudelijke discussie werd met algemene stemmen, op één na (die van de heer Dokkum) besloten tot de opheffing over te gaan. De sluiting ging hem zeer aan het hart.

Tijdens de raadsvergaderingen was meester Dokkum altijd present, echter na het overlijden van zijn vrouw in 1938 vielen zijn openbare optredens hem steeds zwaarder. Hij moest zich enkele keren noodgedwongen afmelden, mede omdat hij ook te kampen kreeg met een steeds slechter wordende gezondheid. Voor een nieuwe raadsperiode heeft hij zich niet meer beschikbaar gesteld.

Aan het einde van de raadsvergadering op 22 augustus 1939 richt burgemeester Des Tombe zich met een persoonlijk woord tot "den Heer Dokkum, die na zijn zittingsperiode van 4 jaar niet weder in de raad zal terugkeren. Gij hebt, zegt den voorzitter, meedegewerkt tot een goede verstandhouding in den Raad. Hieraan zullen wederkeerig aangename herinneringen achter blijven.

Meester Dokkum zegt daarop: "het is mij zeer aangenaam geweest in deze periode zitting in den Raad te hebben gehad. Met veel plezier heb ik de Raadsvergaderingen bijgewoond. Ik breng een woord van hulde aan den voorzitter voor de wijze waarop deze het initiatief heeft genomen als de stuwende kracht voor de totstandkoming van de in deze gemeente aangebrachte verbeteringen. Ik spreek den wensch uit dat de voorzitter nog langen tijd het roer van het schip dezer gemeente in handen zal houden. Het gaat u allen goed".

Meester L Dokkum L.zn. is 1 maart 1941 in Baambrugge overleden. Op de algemene begraafplaats aldaar werd hij weer herenigd met zijn innig geliefde vrouw Gettje.

Zoon Jan Herman

Rest nog te vermelden dat zijn zoon Jan Herman Dokkum letterlijk en figuurlijk "het dirigeerstokje" heeft overgenomen. In organisatorisch opzicht heeft deze zijn vader ruimschoots overtroffen. Jan Herman was dirigent van zes verschillende muziekverenigingen, bijna elke avond was hij van huis. Zijn vrouw Maria Driessen was een groot fan

Jan Herman Dokkum en zijn echtgenote Maria Driessen tijdens de huldiging van zijn 40 jarig jubileum als dirigent van het muziekkorps te Vreeland. Op de bok, met de leidsels, de befaamde koetsier Ben Molenkamp uit Breukelen

van hem, zij was zijn grote steun en toeverlaat. Jan Herman was een autoriteit op muzikaal gebied, straalde rust en vertrouwen uit. Zijn gehoor was fabuleus: wanneer een muzikant een halve noot of een halve tel uit de maat speelde, hoorde hij dat meteen. Het muziekstuk moest dan vanaf het begin opnieuw worden over gespeeld. Hij dwong respect af tijdens muziekconcoursen door vele prijzen te winnen met jonge en beginnende musici.

Eens was er een hevige sneeuwstorm in de winter, hij moest lopend naar de repetitie in Baambrugge omdat fietsen niet mogelijk was. Aangekomen bij het repetitielokaal hoorde hij dat men reeds was begonnen met spelen. Hij heeft rechtsomkeert gemaakt zonder naar binnen te gaan. Jan Herman was trots dat de leden uit eigen initiatief waren begonnen met musiceren en wilde dit initiatief met zijn komst niet verstoren. Een bescheiden en inspirerende man met een doortastend idealisme. Als opvolger van zijn vader is hij bijna heel zijn carrière voorzitter geweest van de Utrechtse bond die zijn vader had opgericht. Hij was actief in het verzet tijdens de tweede wereldoorlog, zijn broer Lolke jr. was gemeentebtenaar en uit hoofde van zijn functie dus ondergeschikt aan de Duitse bezetter. Hun vader zal zich daarover grote zorgen hebben gemaakt, omdat het te riskant was om er over te spreken.

Tijdens de begrafenis in Vreeland van dirigent Jan Herman Dokkum, in maart 1971, moest de provinciale weg tussen Vinkeveen en Hilversum tijdelijk afgesloten worden vanwege de enorme hoeveelheid belangstellenden die de zoon van Meester Dokkum een passende laatste eer wilden bewijzen.

Cees Dokkum/Harmen Hoogenhout

De Schans aan de Uitweg richting Wilnis, links Donkereind

Vinkeveen, een gemeente in opbouw (deel 1)

“In een rijtuigje, helemaal naar Vinkeveen.” Bekende tekst uit een nostalgisch liedje. Treffend als we bedenken hoe de weg naar Vinkeveen zo een tweehonderd jaar geleden was... Over de infrastructuur in het jaar 1815 is weinig goeds te vertellen. De binnenweg te Vinkeveen, die nu Herenweg heet, was een harde gezande weg. De weg is het hele jaar door goed begaanbaar, maar om het dorp uit te komen stuit men in de drie seizoenen rondom de zomer op grote problemen.

De weg naar Amsterdam via de Zuwe naar de Baanbrug (Baambrugge) is met grote kosten voor de ingelanden opgeknapt en nu weer redelijk begaanbaar, maar de andere Zuwe naar Utrecht over Ter Aa is meest onbruikbaar moerassig en voor de ingezetenen over een jaar van twaalf maanden ten minste acht maanden niet goed begaanbaar om alsnog in Utrecht te komen.

De Commissie Ter Aasche Zuwe

In 1825, op 13 augustus van dat jaar, wordt door Gedeputeerde Staten van Utrecht een Plaatselijke Commissie geïnstalleerd voor de Ter Aasche Zuwe. De officiële installatie luidt:

“Door Heeren Gecommitteerden tot de zaken der wegen en ter voorkoming dat de gemeenten en polders in de Ronde Venen en aangrenzende polders zoo belangrijke binnenlandse communicatie de verbetering namenlijc der Ter Aasche Zuwe met de hoofdplaats der provincie eenmaal ten koste van denzelve aangelegd en daargesteld aan het nodige onderhoud en geregeld beheer niet weder vervalte, is besloten te bepalen gelijk wordt bepaald bij deze:

A: Dat jaarlijks te beginnen met en onder den jare 1825 door de respectieve polders en over de jare 1826 door de gemeenten die tot onderhoud van dien weg verplicht zijn of daarbij uit hoofde van derzelver ligging belang hebben, tot het onderhoud van denzelve weg zal moeten worden bijgedragen in de navolgende evenredigheid.”

In de lijst van leden van de Plaatselijke Commissie der Ter Aasche Zuwe komen inwoners voor uit de Oucoper Polder, Demmerikse Polder, Wilnisser Polder, Polder Oudhuizen en de gemeenten Vinkeveen, Oudhuizen, Wilnis, Mijdrecht, Loenen, en Aesdom Sint Pieter Abcoude.

Elke polder en elke gemeente werd afzonderlijk gewogen op het belang dat zij hadden in gebruik

van de weg. Per polder en gemeente werd een bijdrage vastgesteld. Het bestuurscollege van de Commissie werd autonoom. De polders en gemeenten hadden geen stem in de besluitvorming over het onderhoud van de weg.

Hierover ontstond wrevel tussen de deelnemers onderling en tussen de deelnemers en het bestuurscollege. Onderling twistten de deelnemers over de verschillen in de bijdragen welke een ieder moest betalen aan de Plaatselijke Commissie en gezamenlijk protesteerden de deelnemers tegen de commissie over het toch nog slechte beheer van de Zuwe.

In 1870 en 1871 werd de originele overeenkomst uit 1815 aangepast, de bijdragen werden opnieuw ingeschaald en in plaats van een vast bedrag werd het principe van een vast percentage van de kosten ingevoerd. Ook nu weer werd ter discussie gesteld of de deelnemers aan de Plaatselijke Commissie een stem in het beheer van de weg hadden. Opnieuw werd deze stelling door het bestuurscollege afgewezen, maar kennelijk niet duidelijk genoeg.

Honderd jaar later

In 1930 was de Ter Aase Zuwe weer bijna onbegaanbaar en werden Gedeputeerde Staten van Utrecht door klachten gedwongen het College met bestuursdwang te sommeren het onderhoud ter hand te nemen. De deelnemende partijen, de Polders en de gemeentes kregen eveneens opdracht het wegonderhoud ter hand te nemen. Maar dezen weigerden een hand uit te steken.

Op basis van de overeenkomsten van 1825 en 1870 meenden zij te kunnen bewijzen dat zij geen uitvoeringsbevoegdheid hadden. Er werd zelfs een rechtszaak aangespannen door de deelnemende partijen, omdat juist in de bijgestelde overeenkomst van 1870 de eigen verantwoordelijkheid van het bestuur van de Plaatselijke Commissie benadrukt was.

Het resultaat was dat in overleg een compromis

Een kiekje te Vinkeveen; Uitgave Firma D. Kraaijenbrink, Woerden

tot stand kon komen. De weg werd opgeknapt met bijdragen van de aangrenzende gemeentes. De gemeentes Wilnis en Mijdrecht moesten ook meebetalen. Weliswaar grensden zij niet aan de Ter Aase Zuwe, maar hun inwoners maakten wel gebruik van de weg en behoorden tot de klagers over het onderhoud.

De Plaatselijke Commissie Ter Aasche Zuwe kreeg in 1934 de aanliggende gemeenten als partners, welke mede verantwoordelijk waren voor het onderhoud.

Interessant is nog dat het weggedeelte vanaf Nieuwer Ter Aa richting Oud Aa, in eigendom was van een aantal rijke families en zelfs van de Heeren Commandeurs der Ridderlijke Deutsche Orde Balije van Utrecht. In notariële akte gaven zij toestemming om de weg te verbeteren en te onderhouden, waarbij zij nadrukkelijk lieten aantekenen dat het weggedeelte wel hun eigendom bleef.

In 1965 werd de Commissie Ter Aasche Zuwe opgeheven en werden de gemeentes Breukelen en Vinkeveen en Waverveen verantwoordelijk voor het onderhoud van de Zuwe. (Bron: RHC Breukelen. Archief Commissie ter Aasche Zuwe.)

Burgerlijke stand

Op bestuurlijk vlak veranderde er niet veel in Vinkeveen nadat de Fransen ons land hadden verlaten. Het bleven dezelfde personen die de gemeenschap bestuurden.

Op het platteland vond de verkiezing van leden van de Provinciale Staten getrappt plaats, al ontbrak de raad als trap in het kiesstelsel, omdat de raadsleden en de wethouders, of assessoren zoals de wethouders toen werden genoemd, door Gedeputeerde Staten werden benoemd.

Censuskiezers kozen hier per district een kiescollege, dat de Statenleden aanwees.

Ter Aase Zuwe op de kruising met Donkereind links en Demmerik rechts

Het systeem van census kiezen, (cijns of te wel belasting), werd veel gebruikt in zich ontwikkelende democratieën aan het begin van de negentiende eeuw, maar is later vrijwel overal door het algemeen kiesrecht vervangen. Soms gebeurde dit in stappen, waarbij het minimum belastingbedrag om kiesgerechtigd te zijn, één of meer keren verlaagd werd.

Groot voordeel van de zucht naar macht van de Franse keizer Napoleon Bonaparte was de invoering van de Burgerlijke stand. Alle burgers moesten niet alleen in de samenleving bekend zijn onder hun voornaam, maar de belastinggaarder wilde ook weten hoe de vader van Jan Janszoon heette en dat de naam van de vader van de zoon ook Jan was, wilde hij best geloven maar de keizer vond het niet genoeg. Hollanders zijn slim als het om belasting ontduiken gaat, dus liet Jan zich als Janszoon of Janssen inschrijven. Men zou haast denken dat er destijds een wedstrijd gehouden werd om de meest ludieke naam te bedenken en te laten invoeren. Er werden mensen ingeschreven die er rond voor uit kwamen dat zij naaktgeboren ter wereld waren gekomen en dus als de familie Naaktgeboren samen verder hun stamboom invulden. Zo kwam de familie Niemandsvdriet en vele andere families aan bijzondere namen. In Vinkeveen bedachten ze eenvoudige namen, waarvan de meeste nu nog algemeen in gebruik zijn.

In de Burgerlijke stand werden de familienamen ingeschreven, zodat de regeerders wisten wie waar woonden en hoeveel belastinggeld te verwachten viel.

Waren Vinkeveen en Demmerik in 1811 nog zelfstandige gemeenten, in 1813 werden zij samengevoegd tot de nieuwe gemeente Vinkeveen.

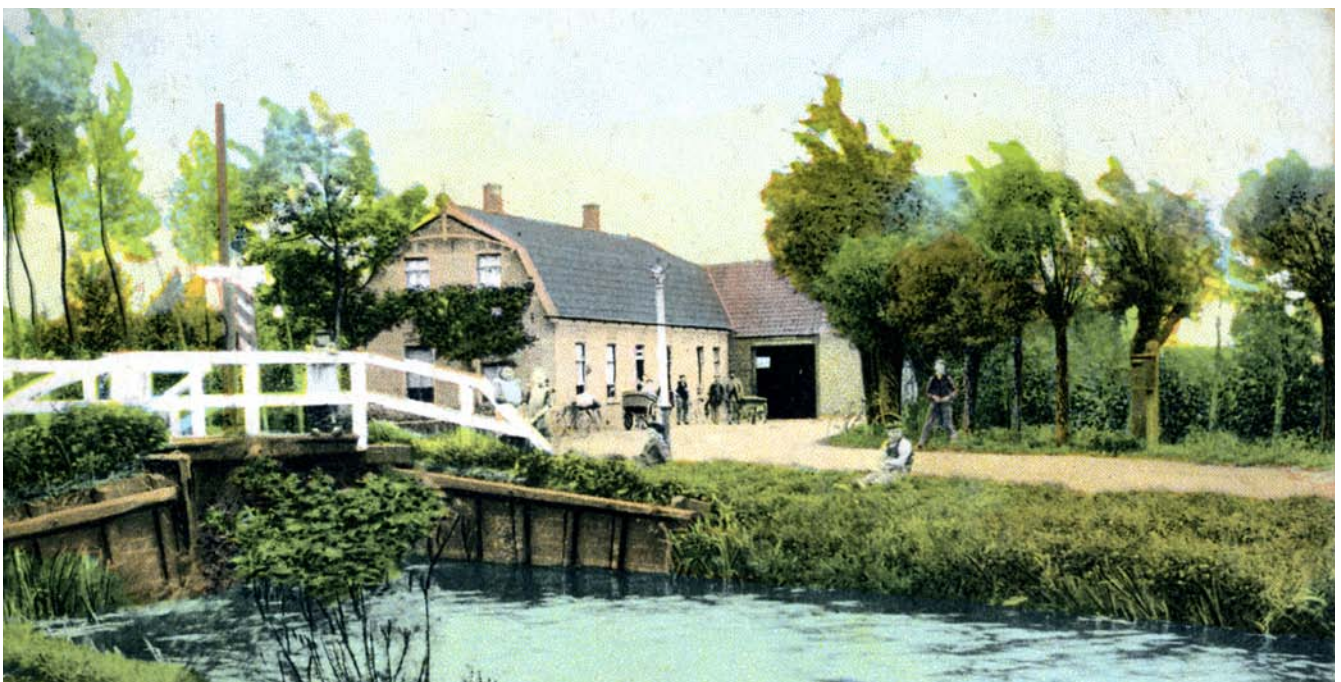
Helaas zijn in de archieven de notulen van de eerste vergadering van de raad niet bewaard gebleven om ons een indruk te geven van de eerste bestuursdag na de vestiging van een bevrijd Koninkrijk der Nederlanden.

Het oudste verslag van de vergadering van de Raad der Gemeente Vinkeveen dateert van 16 mei 1821. (RHC Breukelen)

De Raad van Vinkeveen bestond uit een burgemeester: Anthony Verdam, die in de notulen nog als schout wordt betiteld. Er waren twee assessoren, wethouders zouden wij deze lieden nu noemen, te weten Cornelis Kroes en Pieter Rietveld, tevens veenbazen en twee raadsleden: Willem Korver en Gerrit Brouwer. Ook aanwezig waren drie commissarissen: Hendrik Gijzen, Maarten van Vliet, Jan Reyersz. Kok.

In de bovenstaande lijst van leden van de raad wordt de naam en de functie van de Ambachtsheer gemist. Maar in een akte uit 1837 is de Ambachtsheer weer in functie.

Uit een akte van benoeming van raadslid G.J. Spruyt (RHC Breukelen 15-8-1837, no.23) in de vacature welke was ontstaan doordat het raadslid Herman van Os was benoemd tot "assessor", blijkt dat de functie van Ambachtsheer in ere was hersteld.

Nogmaals de Schans, met rechts de Demmerik

Demmerik met zicht op de Heul

De functie van ambachtsheer was in de turbulentie van de Bataafse revolutie afgeschaft als niet democratisch, maar bij het herstel van de democratie in 1813 weer ingevoerd. Bij de grondwetwijziging in het jaar 1848 wordt de Ambachtsheer voor altoos naar een plaatsje in de geschiedenis boekjes verwezen.

Uit een inventarisatie van de Provincie Utrecht op 14 augustus 1815 (RHC Breukelen) blijkt dat de veenbaas C. Kroes in 1815 als burgemeester functioneert.

De inventarisatie levert ons een goede kijk op de samenstelling van de gemeenschappen Vinkeveen, Demmerik, Waveren, Waverveen, Botshol en Ruige Wilnis. Het aantal inwoners bedraagt dan 950. Er wordt onderscheid gemaakt tussen burgerwoningen, arbeiderswoningen en boerenwoningen. Er worden 63 boerenbedoeningen geteld, 59 arbeiderswoningen en 38 burgerwoningen.

Duidelijk komt uit de inventarisatie naar voren dat de lintbebouwing in Vinkeveen wordt beheerst door de boerenstand. Dit aanzien van de bebouwing heeft nog voortbestaan tot na de tweede wereldoorlog.

Interessant is het gegeven over de aantallen koeien en varkens, welke jaarlijks worden geslacht. Tot na ca. 1950 was het gebruikelijk dat veel Vinkeveeners in de achtertuin een varkenskot hadden. Alle restante eetwaar, alles wat overbleef aan tuinafval ging richting het varken en in oktober, jawel de slachtmaand, kwam de knors, de vrije slachter, en deze 'leerde' het varken nog na de dood van het

beest. Het varken werd na de slachting opgehangen aan een ladder, ook wel in het volksdialect een "leer" genoemd.

Bij de inventarisatie in 1815 calculeerde men dat per jaar ca. 20 koeien werden geslacht, 150 schapen en 300 varkens. Op een bevolking van 950 personen is te berekenen dat er elke week ongeveer een halve koe, drie schapen en zes varkens werden opgegeten.

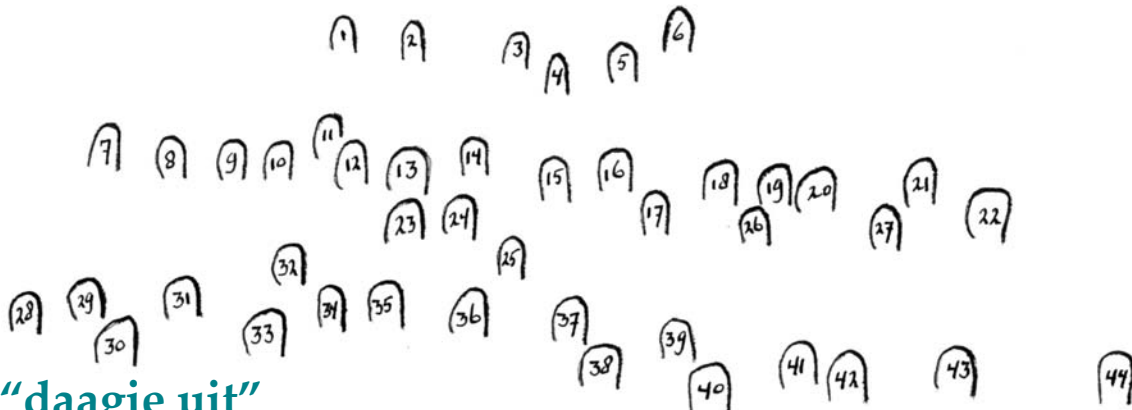
Verder werd er veen gebaggerd en tot turf bewerkt, dat leverde de meeste arbeidsplaatsen. Waarschijnlijk alleen voor onderhoud van huizen en gerei zijn er ambachtslieden, maar ook werd er wel een nieuw huis gebouwd.

Daarvoor woonden er in het dorp 9 timmerlieden, 2 ijzersmids, 2 metselaars, 3 schoenmakers, 3 kledermakers, inclusief de knechten totaal 19 vaklieden.

Peter van Golen

Herenweg nabij de Zuwe

Een “daagje uit”

We schrijven 7 juli 1948. Doorbetaalde vakantie was voor werknemers nog niet zo lang geleden wettelijk geregeld. Zes vrije dagen per jaar. Vakantiegeld nog geen gemeengoed. Slechts enkele cao's kenden daarvoor een regeling. Kleine zelfstandigen en winkeliers moesten zichzelf vakantie geven. Eén vrije dag per jaar was net aan haalbaar. Een paar dagen achtereen elders vakantie vieren was voor velen geen haalbare kaart.

Maar een “daagje uit” moest kunnen, zo dacht stratenmaker Klaas Riechelmann in 1948. Hij richtte daarvoor een heuse Baambrugse reisvereniging op. “Nooit gedacht” werd die genoemd. Het doel was simpel. Zoveel mogelijk Baambruggers geestdriftig maken voor het “daagje uit”. Hoe meer mensen deelnamen, hoe lager de kosten. Concreet hielden de activiteiten verder in een bus huren en een plaats uitzoeken waar het gezellig was.

Drieënveertig Baambruggers waren enthousiast. Om half negen stond de bus bij de brug klaar. Daarvoor moest er eerst nog gestemd worden voor een nieuwe Tweede Kamer. Er was nog opkomstplicht. Het was een bewolkte dag bij

een temperatuur van 17,3 °C. Regen is er echter nauwelijks gevallen. Weer thuisgekomen keek iedereen terug op een geslaagde dag. De foto getuigt ervan. Blijfe ontspannen Baambruggers!

Harmen Hoogenhout

1. Lien van Overbeek-Boelrijk	25. Gerrie Kats
2. Albert Mebus	26. Marie Scholte-Peters
3. Dries Mebus	27. Marie Mebus-Groen
4. Gerrie Hogeveen	28. Arie Valkenburg
5. Dien Kuijl-Roosien	29. Jannie Valkenburg-Feddema
6. Henk Kuijl	30. Henk Scholte
7. Geesje Moen-Struiksma	31. Jo Hogeveen-Verbrugge
8. Ger Moen-Pieneman	32. Sjaan de Koning-Roossenmaallen
9. Alie Groenewegen-Feddema	33. Chris Riechelmann
10. Doortje Riechelmann-Kuijl	34. Bram van Overbeek
11. Klaas Riechelmann	35. Jo Kats-Pieneman
12. Piet de Groot	36. Nel Kraaij-Popping
13. Brandje Hogeveen	37. Joop Groenewegen
14. Piet Mebus	38. Gijs Moen
15. Sientje Riechelmann	39. Nico Moen
16. Dorus Riechelmann	40. Wulf Kraaij
17. Hennie Mebus	41. C.G. de Koning
18. Mar Moen-Griffioen	42. Germ Kats
19. Jan Janszen	43. Gijs Moen
20. Neel Janszen-Griffioen	44. Joop Feddema
21. Jan Dijkstra	
22. Chauffeur van de bus.	
23. Teuntje de Groot-Puijk	
24. Gerda Dijkstra	
- Met veel dank aan Dien Kuijl-Roosien en Geertje Meijer-Moen voor het vinden van de juiste namen.

Najaarslezing

Historische Kring Abcoude/Baambrugge

Nederlanders in Sint Petersburg

Bij deze presentatie van Henk Butink wordt de connectie getoond tussen Nederlanders en St Petersburg in de periode 1720-1917. De intensieve handelscontacten, de 'Ruslui', (Nederlanders die zich aldaar permanent vestigden en zeer succesvol waren), de aankoop van wel 1000 Hollandse meesters door de Hermitage, komen allemaal aan bod in deze boeiende lezing. Dhr. Butink (ook bekend van een eerdere presentatie voor onze Kring over Sinterklaas) maakt er weer een multimediaal spektakel van, omlijst met fraaie foto's en prachtige Russische muziek.

Datum: woensdag 11 december 2019 om 20.00 uur

Plaats: de Vijf Bogen te Baambrugge, Prinses Margrietstraat 10

Leden gratis, niet-leden € 2,-